

IMPERFEKTUM

Imperfektum (o jeho významu viz str. 109) se tvoří od kmene přítomného příponou а (tzv. proměnlivé я, které se za určitých podmínek mění na е, srov. výklad na str. 22) a celé zakončení má potom dvě varianty podle umístění přízvuku:

	sg.	pl.
1.	-х	-хме
2.	-ше	-хте
3.	-ше	-ха

Jak je zřejmé, tyto koncovky jsou kromě 2. a 3. os. sg. stejné jako u aoristu. Podobný je i rys, že 2. a 3. os. se od sebe neliší, významový rozdíl se vyjadřuje pomocí kontextu (nejčastěji osobními zájmeny).

Kmen přítomný je základ, od něhož se tvoří i tvary přítomného času a rozkazovacího způsobu (viz. také str. 41). Podle něj jsou slovesa v bulharštině rozdělena do tří konjugací s kmenotvornou příponou е, и, a а. Koncovky imperfekta se připojují k tomuto kmeni dvojím způsobem.

SLOVESA 1. A 2. KONJUGACE

Tato slovesa tvoří imperfektum tak, že jejich kmenotvorné přípony е a и jsou nahrazeny я (tzv. proměnlivé я, které se za určitých podmínek mění na е, srov. výklad na str. 22) a celé zakončení má potom dvě varianty podle umístění přízvuku:

přízvuk	na kořeni		na zakončení	
	sg.	pl.	sg.	pl.
1.	-ех	-ехме	-ях	-яхме
2.	-еше	-ехте	-еше	-ехте
3.	-еше	-еха	-еше	-еха

(po ж, ш, ч mají
koncovku podobu
-ах, -ахме ...)

Příklady: пийна - пийнех, пийнеме, пийнеше, пийнехме, пийнехте, пийнеха
четя - четях, четяме, четяше, четяхме, четяхте, четяха

SLOVESA 3. KONJUGACE

Tato slovesa mají v kmeni přítomném i minulém stejnou kmenotvornou příponu а. Shoda imperfekta s aoristem je tedy s výjimkou 2. a 3. os. sg. úplná, někdy se liší přízvukem (tam, kde se v aoristu přízvuk posouvá).

	sg.	pl.
1.	имах	имахме
2.	имаше	имахте
3.	имаше	имаха

Poznámka: Kromě sloves 3. konjugace se projevuje obdobná shoda imperfekta s aoristem i u části sloves 2. konjugace (české typu trpět, sázet), srov.:

aor.: вървях, вървя, вървя, вървяхме, вървяхте, вървяха

impf.: вървях, вървеше, вървеше, вървяхме, вървяхте, вървяха

a podobně: седях, стоях, видях, държах, мълчях, лежах *aj.*

SLOVESO СЪМ má v imperfektu stejné tvary jako v aoristu. Dvojití tvary ve 2. a 3. os. sg. se významově neliší:

	sg.	pl.
1.	бях	бяхме
2.	бѣ, бѣше	бяхте
3.	бѣ, бѣше	бяха

CVIČENÍ

7. Časujte uvedená slovesa v imperfektu. Zapamatujte si jeho tvoření.

a) slovesa 1. konjugace:

четя - четях, четеше, четеше, четяхме, четяхте, четяха

растя - растях, растяше, растяше, растяхме, растяхте, растяха

плѣча - плѣчах, плѣчеше, плѣчеше, плѣчихме, плѣчихте, плѣчиха

желя - желях, желяше, желяше, желяхме, желяхте, желяха

вѣдях - вѣдях, вѣдеше, вѣдеше, вѣдяхме, вѣдяхте, вѣдяха

мѣгах - мѣгах, мѣгеше, мѣгеше, мѣгахме, мѣгахте, мѣгаха

b) slovesa 2. konjugace:

работях - работях, работеше, работеше, работяхме, работяхте, работяха

мислех - мислех, мислеше, мислеше, мисляхме, мисляхте, мисляха

нѣсах - нѣсах, нѣсеше, нѣсеше, нѣсахме, нѣсахте, нѣсаха